

درآمدی بر معرفت‌شناسی

www.ketab.ir

علی کریمیان صیقلانی
عضو هیأت علمی دانشگاه گیلان

کریمیان صیقلانی، علی، ۱۳۴۶ -
درآمدی بر معرفت‌شناسی / مؤلف علی کریمیان صیقلانی.
قم : سه نقطه، ۱۴۰۰.
۱۷۰ ص.

978-600-6917-76-4

فیپا.

کتابنامه: ص. ۱۶۴-۱۷۰.

نمایه.

شناخت (فلسفه).

Knowledge, Theory of

BD۱۶۸

۱۲۱

۸۵۱۱۰۱۳

فیپا

سرشناسه :
عنوان و نام پدیدآور :
مشخصات نشر :
مشخصات ظاهری :
شابک :
وضعیت فهرست‌نویسی :
یادداشت :
یادداشت :
موضوع :
موضوع :
رده‌بندی کنگره :
رده‌بندی دیویی :
شماره کتاب‌شناسی ملی :
اطلاعات رکورد کتاب‌شناسی :

■ درآمدی بر معرفت‌شناسی

● مؤلف: علی کریمیان صیقلانی

● ناشر: سه نقطه

● چاپ: نگارش

● شمارگان: ۵۰۰

● نوبت: اول

● تاریخ چاپ: پاییز ۱۴۰۰

● قیمت: ۵۰۰۰۰ تومان

شماره تماس : ۰۹۱۱۱۳۰۳۷۴۶

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۶۹۱۷-۷۶-۴

فهرست مطالب

پیشگفتار..... ۱۱

بخش اول: کلیاتی پیرامون معرفت‌شناسی

۱. تعریف معرفت‌شناسی..... ۱۴
۲. موضوع معرفت‌شناسی..... ۱۴
- الف) از حیث اطلاق و تقیید..... ۱۵
- ب) از حیث «هستی‌شناختی علم» و «حکایت‌گری»..... ۱۵
۳. ماهیت معرفت‌شناسی در درجه بندی علوم..... ۱۷
۴. مسائل معرفت‌شناسی..... ۱۸
۵. اهمیت معرفت‌شناسی..... ۱۸
۶. اقسام معرفت‌شناسی..... ۲۰
۷. روش‌شناسی معرفت‌شناسی..... ۲۲
۸. تاریخچه معرفت‌شناسی..... ۲۳
- خلاصه بخش یک..... ۲۵

بخش دوم: مسائل معرفت‌شناسی

فصل ۱: معنای، ارکان و ماهیت علم

- اشاره..... ۲۷
۱. معانی علم..... ۲۸

پیشگفتار

با تأمل در علوم می‌توان برای آن، چهار سطح یا ساحت «علوم رفتاری»، «علوم راهبردی یا راهکاری»، «علوم اصولی» و «علوم مبانی» در نظر گرفت. رابطه این علوم نیز بدین گونه است که همواره علوم رفتاری مبتنی بر علوم راهبردی و علوم راهبردی نیز به نوبه خود مبتنی بر علوم اصولی و علوم اصولی نیز مبتنی بر علوم مبانی هستند. از این گفته دانسته می‌شود که همه علوم به نوعی وابسته به یک سری مبانی بنیادین هستند و اساساً تفاوت علوم نیز از همین بن‌مایه‌ها نشأت می‌گیرد.

همچنین در میان همه انواع شاخه‌های علوم، فلسفه تنها علمی است که متولی پرداختن به این مبانی (Principles) و بی‌مایه‌های نظری می‌باشد و دقیقاً به همین علت است که فلسفه را مادر علوم نامیده‌اند و هر چند همه علوم به آن وابسته‌اند اما فلسفه به هیچ علم دیگری وابسته نیست.

اساسی‌ترین مبانی نظری علوم که در فلسفه از آن‌ها گفتگو می‌شود، مبانی «هستی‌شناسی (Ontology)»، «معرفت‌شناسی (Epistemology)»، «جهان‌شناسی (گیتی‌شناسی یا کیهان‌شناسی) (Cosmology)»، «انسان‌شناسی (Anthropology)»، «ارزش‌شناسی Value Principles» و... هستند که در رأس همه آن‌ها، مبانی معرفت‌شناسی قرار دارد. به عبارت دیگر مبانی معرفت‌شناسی یا شناخت‌شناسی همان خشت اول علوم دیگر است که اگر کج گذاشته شود، نه تنها همه علوم دیگر - که در ساحت‌های اصولی، راهبردی (یا راهکاری) و رفتاری هستند، - بلکه مبانی دیگر نیز تحت تأثیر قرار گرفته و منجر به انحراف آن‌ها خواهد شد. از این رو بی‌شک می‌توان همه اختلاف نظرها در علوم گوناگون و به طور کلی، اختلاف نظر اندیشمندان مسلمان و غیر مسلمان را در همین مهم جستجو کرد. یعنی اینکه ما برای

شناخت حقایق عالم، کدام ابزار شناختی را ارجح دانسته و آن را معتبرترین می‌دانیم و اینکه برای وحی راستین در کنار ابزار شناختی دیگر، چه درجه‌ای از اعتبار قائل بوده و آیا آن را بکار می‌بریم یا خیر و ... مسائلی هستند که در قطعیت نظر و یافته‌های علمی ما نقش اساسی دارند. چه اینکه در چند عصر متاخر، اختلاف بر معیار و ملاک صدق و راستی‌آزمایی قضایای علمی، آبستن خلق و تولید بحران‌های جدی فکری و رفتاری شده است.

نوشته حاضر در تلاش است تا ضمن بازخوانی مسائل این علم، به بضاعت خود تفاوت دیدگاه اندیشمندان مسلمان و غیرمسلمان را در خصوص مسائل علم معرفت‌شناسی روشن کرده، زمینه رغبت بیشتر خوانندگان محترم را به این شاخه از فلسفه و نیز مطالعات تکمیلی آن را فراهم آورد.

علی کریمیان

۱۴۰۰/۰۷/۰۲

www.ketab.ir